

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quid sit prædestinatio. art. 1. & 2. disput. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

providentia cohaereant. Eo enim dato, planè divina praescientia fatalem quandam necessitatem imponeret effectibus omnibus, simpliciterque tolleret arbitrij libertatem, ut Caietanus bene argumentabatur. At res non illo modo sese habet: quare nullam vim rationes Caietani habent.

QVÆSTIO XXIII.

De praedestinatione.

ARTICVLVS I. & II.

Quid sit praedestinatio.

DISPVATIO I.

QUOD praedestinatio, ut iam ostendimus, sit quasi pars quadam divina providentia subiecta, merito D. Thomas cum tractatione de providentia dispositionem praedestinationis coniungit. Fundamenta totius huius de praedestinatione & reprobatione tractationis iacta sunt quaest. 1. 4. artic. 8. & 13. (praesertim in concordia) q. 19. artic. 6. & quaest. praecedente artic. 1. & 4. quare ea omnia ante oculos sunt habenda, ut legitima praedestinationis ac reprobationis ratio intelligi possit, quæ & diuina maiestate ac bonitate sit digna, & cum sacris Scripturis consentiat, neque iis, quæ vel de diuina gratia, vel de libertate arbitrij nostri, artic. 13. citato demonstrata sunt, prauidicium aliquod inferri videatur. Quod si, ut diuino freti auxilio speramus, ira diuinam praedestinationem & reprobationem exposuerimus, ut cum praedictis omnibus consentire perspicitur, non alio credo egebinus testimonio, ut veritatem nos esse assequutos intelligatur.

Praedestinatio est confirmatio.

Praedestinationem esse, qua ij, qui vitam æternam consequuntur ad id ipsum ex æternitate à Deo sunt destinati, ex sacris Scripturis notissimum est. Ad Rom. 8. *Quos praesciuit & praedestinavit conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem praedestinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, hos & iustificavit: quos autem iustificavit, illos & glorificavit.* Ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in caritate, qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum.* Ve verò quid praedestinatio sit intelligatur à nominis significatione, exordium sumendum est.

Praedestinatio unde dicitur.

Praedestinatio ex, præ, quod antecessorem quandam significat, & destino, componitur: verbum autem, *destino*, non solum in Scripturis sanctis, sed etiam apud prisca Latinos, duobus modis accipi solet. Uno, pro eo quod est mittere: unde 1. Mach. 1. *Destinavit aliquos de populo, & abierunt ad Regem.* Suetonius in vita Galbae, cap. 16. *Praetorianos cum mandatis ad Imperatorem destinavit.* Altero verò modo pro eo quod est, statuere, definire, & ordinare. Quæ acceptio apud Latinos autores profanos, & in divinis literis est frequentior. Unde 2. Machab. 6. de Eleazaro dicitur. *Destinavit non admittere illicita propter viam amorem.* 2. ad Corinth. cap. 9. *Pro ut unusquisque destinavit in corde suo.* Tullius item de officiis. *Cum coram alteri Dionysius diem necis destinasset.* Imò prior vocabuli acceptio ex posteriore derivata est: etenim, qui mittuntur, prius destinantur, ut eant.

Quomodo dicitur.

Diuis ergo Thomas hoc loco, Durandus in 1. dist. 40. q. 1. Driedo de concordia liberi arbitrij &

A praedestinationis, cap. 1. & alij simientes verbum, *destinare*, in prima acceptione, praedestinationem dicunt esse, rationem transmissionis creaturae rationalis in sempiternam beatitudinem. Dicunt namque, *destinare*, idem esse atque transmittere, praedestinationem idem atque transmissionem: quando autem res aliqua eo peruenire debet, quod ex solis suis viribus deuenire non potest, necesse est, ut directa ab alio eo transmittatur: quo pacto sagitta directa à sagittario peruenit ad scopum. Quia ergo simili modo creatura intellectu praedita solis suis viribus deuenire nequit in sempiternam felicitatem, utpote finem supernaturalem, sed auxilio indiget supernaturali ac diuino, deductio, perductioque illius per auxilia diuina in beatitudinem, dicitur in hac acceptione destinatio, hoc est transmissio in beatitudinem. Ratio autem auxiliorum & mediocrum, quibus transmittenda est, ex æternitate existens in Deo cum proposito mandandi eam executioni, propter antecessorem illam, appellatur praedestinatio eiusdem creaturae in beatitudinem.

Alij verò iuxta posteriorem verbi, *destino*, acceptionem, volunt praedestinationem significare praedestinationem ac praedestinationem, qua Deus ex æternitate aliquibus creaturis intellectu praeditis ea media conferte constituit, quibus in vitam æternam peruenient. Ita, praeter Caietanum in illud ad Rom. 8. *Quos praesciuit & praedestinavit.* Albertum Pighium lib. 8. de libero arbitrio, cap. 2. & plerosque alios, Hieronymus in prioribus Commentariis in illud ad Ephesios 1. *Qui praedestinavit nos in adoptionem, &c.* Vbi praedestinare ait esse praedestinare. Et Augustino, aut quicumque alius eius operis autor, Hypognot. lib. 6. *Praedestinatio, inquit, à providendo vel praordinando futurum aliquid dicitur.* Et infra. *Quod ergo bonum est praescientia praedestinavit, id est, priusquam sit in re praordinavit.* Consentit etiam Scriptura sacra non solum Actorum 13. Vbi praedestinati appellantur praordinati in vitam æternam, *Crediderunt*, ait Lucas, *quorumque erant praordinati in vitam æternam.* sed etiam quoniam, vbi ad Rom. 8. & ad Ephes. 1. interpres Latinus transfert, *praedestinavit*. Graecè habetur *προορίζω* à verbo *προορίζω* quod est praedestinatio, praefinitio, praedetermino.

Licet autem ex accommodatione vsus, Dei praedestinatio à Theologis, imò & ab Scriptura sacra usurpetur pro sola æterna Dei praedestinatione, quæ rebus mente praeditis exhibere constituit media, quibus in vitam æternam perueniunt, quo pacto etiam à nobis in sequentibus usurpabitur: vocabulum tamen secundum se latius patet: unde à Patribus aliquando accipitur pro quacumque Dei praedestinatione. Quod fit, ut Augustinus Hypognot. lib. 6. & 15. de civitate Dei, cap. 1. & lib. 21. cap. 4. Fulgentius lib. 1. ad Monimum, ac alij praedestinationem reproborum in supplicium æternum, propter ipsorum peccata praevia, praedestinationem ad supplicium appellent. De praedestinatione etiam Sanctorum, cap. 10. praedestinationem comprehendunt quaecumque gratiam, aut donum, appellat Augustinus praedestinationem: atque hoc tantum inter gratiam & praedestinationem interesse, quod *praedestinatio est gratia preparatio: gratia vero est iam ipsa donatio.* Denique Hypognot. lib. 6. eius operis autor praedestinationem cuiusque boni appellat praedestinationem, & ferè eodem modo loquitur Damascenus secundo libro fidei orthodoxæ, cap. 30. tamen illud solum dicat Deum praedestinare, ac praedestinare, quod vult sine vlla dependentia à libero arbitrio creato. Id namque, quod in potestate arbitrij

Praedestinationis accommodatione alia apud Patres.

arbitrij creati Deus collocavit, ait eo loco, *Deum præfere quidem an sit, vel non sit futurum: non tamen prædefinire ac prædestinare, quasi scilicet sine illa dependentia à creato arbitrio id velit, vllamve arbitrio imponat necessitatem.*

Prædestinationis præfere sumpta varia definitio.

Prædestinatio igitur præfere sumpta variè definiti solet. A D. Thoma hoc loco artic. 1. dicitur esse, *ratio transmissionis creature rationalis in vitam æternam.* Transmissionem intellige, quæ re ipsa impleatur: ad quod necessarium est, ut ratio illa adiunctum habeat propositum conferendi media, quibus talis creatura beatitudinem consequatur. In secundo articulo hanc aliam innuit definitionem, *est ratio ordinis creature mente prædite in vitam æternam: intellige similiter, assequendam.* Ab Augustino libro de bono perseverantia, cap. 14. definitur, *esse præscientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur.* Ab aliis verò definitur, *Preparatio gratiæ in præfenti, & gloria in futuro.*

Germana definitio.

Aptius tamen, ut credo, ita definiti poterit. Prædestinatio, est ratio ordinis, seu mediorum in Deo, quibus prævidet creaturam rationalem perducendam in vitam æternam cum proposito eundem ordinem exequendi. Etenim prædestinatio, ex Diuo Thoma hoc loco, & communi Theologorum sententia, quoad id, quod habet tam ex parte intellectus, quam voluntatis diuinæ, quasi pars quedam est diuinæ providentiæ subiecta: modò tamen spectetur ex parte obiecti. Diuina namque providentia circa omnes res versatur: prædestinatio verò solum est circa mente præditas, quæ solæ beatitudinis sunt capaces. Providentia rursus cõparatione quorumcumque finium cernitur: prædestinatio verò solum cõparatione beatitudinis supernaturalis. Quia verò Deus circa reprobos etiam suam habet providentiam, non solum, quia ob fines congruos permittit peccata, quæ prævidet reprobis libertate, & perueritate esse futura, eaque, ut æquitas iustitiæque ipsius postulat, vult etiam ob fines optimos punire, in quibus omnibus ratio providentiæ cernitur, sed etiam, quia sicut voluntate conditionata, seu antecedente, vult creaturas omnes mente præditas salvas fieri, quem ob finem omnes conditæ sunt, ut quæst. 19. artic. 6. ostensum est: ita quoque circa omnes providentiam exercet cõparatione beatitudinis supernaturalis, ex sua parte executioni mandans media, quibus ad beatitudinem pervenire nisi per ipsos, aut, quoad Adami posterios, per primum parentem, & ceterum uniuersis (maximè quoad eos, qui ad vsum rationis non perveniunt) non staret, ut quæstione præcedente artic. 1. explicatum est. Quia, inquam, cõparatione creaturarum omnium mente præditarum Deus habet providentiam circa beatitudinem, atque adeò apud se rationem habet mediorum, quibus pervenire possint in vitam æternam, cum proposito eundem ordinem ad se attinet, exequendi, contrahitur providentia ad rationem prædestinationis, quæ solum est cõparatione creaturarum, quæ vitam æternam consequentur, per particulam illam, quibus prævidet creaturam rationalem perducendam in vitam æternam. Commodius verò ea adhibetur: quoniam, ut videbimus, ex sola præscientia, qua Deus prævidet eum, cui ea media vult, quibus reddatur prædestinatus, perventurum in vitam æternam (qui tamè, si vellet, posset ea negligere, eis abuti, nec ad vitam pervenire) totam suam certitudinem habet diuina prædestinatio. Atque ex hoc capite conciliabimus facilè illius certitudinem cum nostri arbitrij liber-

Prædestinatio pars subiecta diuinæ providentiæ.

tate. Dixi: prædestinationem modò ex parte obiecti spectetur, esse quasi partem subiectam diuinæ providentiæ: quoniam prædestinatio & providentia in Deo idem prorsus actus est tam ex parte intellectus, quam ex parte voluntatis: at tamen actus ille, ut habet rationem prædestinationis, respicit pauciora obiecta, quam respiciat, ut habet rationem providentiæ: respectusque illi rationis sunt, ut ex dictis quæst. 14. artic. 15. & q. 19. manifestum est.

Ex dictis patet, prædestinationem formaliter esse in Deo, atque adeò esse æternam: ab ea verò eos homines & Angelos, qui prædestinati dicuntur, denominatione extrinseca dici tales: sicut denominatione etiam extrinseca à Deo cogniti, & dilecti dicuntur. Exequutio verò, effectusque diuinæ prædestinationis, ut vocatio, iustificatio, &c. ex tempore fiunt, & vel in ipsis prædestinatis, vel in rebus aliis creatis existunt, qualia sunt miracula, & alia media extrinseca, quibus prædestinatus ad vitam æternam consequendam iuuatur. Quò fit, ut prædestinatio formaliter nihil in prædestinatis ponat, in quibus ponit effectus tempore à Deo præstituto.

Prædestinatio est in Deo executio illius in prædestinatis.

DISPUTATIO II.

Verum prædestinatio præcipuè sit actus intellectus an voluntatis.

DVo examinanda nobis restant circa prædestinationem. Vnum, utrum ex potius in actu intellectus, quam voluntatis, constituenda sit, quod hoc loco disputandum est. Alterum, circa executionem, effectusque suos, quoniam illi sint, id quod disputacione sequenti præstandum erit.

Quod ergo ad primum attinet. Licet Doctores conveniant, ad diuinam prædestinationem necessarium esse, tam actum diuini intellectus, quo præconcipiat media, quibus prævidet prædestinatum in vitam æternam perventurum, quam actum voluntatis, quo eligat, statuatque conferre ei talia media: dubitant tamè, num prædestinatio significet utrumque actum, an alterum tantum: quòd si utrumque, quem præcipuè.

Prædestinatio actus intellectus & voluntatis diuinae requirit.

Scorus in 1. dist. 40. prædestinationis nomine affirmat significari solum actum voluntatis. Addit tamen, posse etiam dici, significari actum intellectus, innuendo actum voluntatis. D. Bonaventura eadem dist. artic. 1. quæst. 2. præcipuè significari ait actum voluntatis.

Seci & Bonaventura opinio.

Suaderi potest hæc opinio primò. Quoniam in Scripturis sanctis prædestinatio appellatur electio, propositum, ac dilectio: vnde Matth. 22. *Multi sunt vocati, pauci verò electi.* Ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso, prædestinavit nos secundum propositum voluntatis sue.* Ad Roman. 9. *Iacob dilexi, Esau autem odio habui: porrò electio, propositum, ac dilectio, actus sunt voluntatis.*

Suaderi primò.

Secundò, quoniam prædestinatio includit finem assecutionem, estque causa efficax mediorum & finis: cum ergo causa proxima rerum sit diuina voluntas: fit, ut prædestinatio in actu voluntatis diuinæ posita sit.

Secundò.

Statuenda est nihilominus hæc conclusio. Prædestinatio utrumque actum coniunctim significat, præcipuè tamè actum intellectus. Prior pars probatur ex definitione ipsa prædestinationis, quæ utrumque includit, rationem videlicet, seu conceptionem mediorum quibus Deus prævidet perventurum aliquem in vitam æternam, & propositum seu voluntatem talia conferendi, per quam ratio prædestina-

Prædestinatio cum actibus intellectus & voluntatis coniunctim significat, præcipuè tamè actum intellectus.